

طیبه باقری

طب سنتی یکی از جاذبه‌های گردشگری

است.)

بنا به شواهد موجود چینی‌ها، "گردشگری سلامت" را در دو مقوله مجزای سنتی و مدرن در پیش گرفته و گردشگران خویش را بنا به خواست‌ها و سلاطی مختلف مورد توجه قرار می‌دهند، از سویی طرفداران طب سنتی خود را با اتکاء به فرهنگ و تمدن غنی طب سنتی چین پذیرائی می‌کنند و از طرفی دیگر توریست‌های علاقه‌مند به طبابت روز را با آخرین دانش پزشکی، متدهای روز دنیا و مدرن‌ترین تجهیزات روز پزشکی مورد عنایت قرار می‌دهند.

بر اساس تحقیقات صورت گرفته، عموم کشورهایایی که بیشتر وارد عرصه توریسم درمانی سنتی شده‌اند، یا دارای پیشینه و ظرفیت‌های علمی و بومی آن بوده‌اند و یا توانسته‌اند آن را وارد و در کشور و فرهنگ خود نهادینه کنند.

ایران با توجه به موقعیت نسبتاً ممتاز جغرافیایی و در اختیار داشتن شرایط آب و هوایی و پوشش گیاهی و جانوری متنوع و از همه مهم‌تر دارا بودن پیشینه و تمدن غنی طب سنتی و هم‌چنین پشتوانه عظیم دانش و تجربیات هزاران ساله اطبا و حکمای خویش، در خصوص موارد یاد شده مزایای فراوان دارد، و می‌تواند یکی از کشورهای پیشرو در عرصه گردشگری سلامت مبتنی بر طب سنتی و پزشکی روز باشد. اما نکته بسیار مهمی که باید به آن توجه داشت، این است که برای ایجاد و حفظ امتیاز انحصار این مهم ضروری است، که مبانی مکتب عظیم طب سنتی ایران (طب ایرانی) به درستی شناخته شده و دقیقاً مطابق با آن رفتار شود.

بنا به اعتقاد صاحب‌نظران مربوطه، طب سنتی ایران دارای مبانی و فلسفه بسیار عمیق، منطقی و کاربردی است که ریشه در هوش سرشار و تمدن عظیم ایرانیان دارد. ایشان معتقدند طب سنتی ایران با نگاهی عمیق، کل نگر و واحد به

هرساله بیش از یکصد میلیون گردشگر از آثار تاریخی، فرهنگی و طبیعی کشور چین بازدید می‌کنند. علاوه بر این، چینی‌ها از طرق متنوع دیگری نیز برای ترویج فرهنگ گردشگری و افزایش درآمد خود، از این محمل استفاده می‌کنند، بدین صورت که علاوه بر میراث فرهنگی‌شان، میراث معنوی و پیشینه‌های باستانی خود را نیز در برنامه‌های گردشگران خود گنجانده‌اند. با این ترتیب، نه تنها گردشگر را با باورها، آداب و رسوم باستانی خود آشنا می‌کنند، بلکه آنان را با سبک زندگی امروزی، فرهنگ و نحوه مراددات خود همراه می‌کنند، و در نهایت هم گردشگر را با جیبی خالی به کشور خویش باز می‌گردانند. به عنوان مثال، یکی از مصادیق بارز موارد یاد شده، دانش گیاهان دارویی، فرهنگ بهره‌گیری از داروهای طبیعی و "طب سنتی" چین است. "طب سنتی"، امروزه به عنوان یکی از میراث معنوی متعدد چینی‌ها مطرح است که در آن بیش از پنج هزار نوع روش درمانی (از قبیل طب سوزنی، ماساژ درمانی و ...) وجود دارد و جالب‌تر آن که چینی‌ها در طب سنتی خویش، از بیش از شش هزار نوع ترکیب دارویی استفاده می‌کنند!

چینی‌ها؛ بر خلاف برخی ملل صاحب تمدن کهن دیگر، علوم مربوط به طب سنتی (این میراث معنوی خویش) را هم‌چون یک شیء ارزشمند در لافافه نپیچیده‌اند و آن را بر روی تاقچه فراموشی نگذاشته‌اند، بلکه گردشگرانی را که به کشورشان سفر می‌کنند، برای آشنایی با این میراث دیرینه‌اشان، به مراکز طب سنتی دعوت می‌کنند و با استفاده از امکانات و روش‌های طبی طبیعی (و غیراز پزشکی رایج) مثل استفاده از گیاهان دارویی و گیاه درمانی، ماساژ، طب سوزنی، آب درمانی، گِل و لجن درمانی و... درآمدی هم برای خویش ایجاد می‌کنند. (بحثی که امروزه در بسیاری از کشورها تحت عنوان "گردشگری سلامت" مورد عنایت قرار گرفته

روح و جسم انسان نگریده و سلامتی و بیماری انسان را به عنوان بخشی از طبیعت می‌نگرد و علاوه بر عنایت به بدن و جسم، توجه فراوانی نیز به جنبه غیرمادی و روحیات انسان دارد.

"طب ایرانی" به عنوانی علمی کهن و نهادینه در فرهنگ این مرز و بوم منحصر به چند روش محدود درمانی نبوده و با تکیه بر اصل تقدم حفظ سلامتی بر درمان بیماری، در قدم اول به اصلاح سبک زندگی پرداخته و در گام‌های بعدی با ارائه راهکارها و تدابیر درمانی، با استفاده از داروهای طبیعی و اقدامات دستی به درمان موثر و بنیادین بیماری‌ها

همت می‌گمارد. بنابراین طب سنتی ایران به عنوان مکتبی اصولی و کلاسیک ابعاد روحی، روانی آدمی را در کنار ابعاد جسمی انسان مد نظر قرار داده و با ژرف‌نگری خاص به تمامی جوانب یک انسان عنایت می‌کند. لذا نظر به مزایای مطلق و نسبی یاد شده، توجه ویژه به گردشگری طب سنتی در ایران و توریسم درمانی از اهم وظایف تمامی دست‌اندرکاران مربوطه است. وظیفه‌های شرعی و ملی، که امید است هر ایرانی با عنایتی بیش از پیش به فرهنگ و تمدن گرانقدر طب سنتی و پزشکی نوین کشور عزیزمان ایران، گامی موثر در رشد و توسعه گردشگری این مرز و بوم داشته باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

